

Experiència 1

Noies i nois a l'educació: diagnosi d'algunes diferències

“
a la feina
iguals
”

Crèdits

Avis legal:

Aquesta obra està subjecta a una llicència Reconeixement-No Comercial-Sense Obres Derivades 3.0 de Creative Commons. Se'n permet la reproducció, distribució i comunicació pública sempre que se'n citi l'autor i no se'n faci un ús comercial de l'obra original ni la generació d'obres derivades. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Dipòsit legal

Pendent de Ediciones Gráficas Rey SL

Edició

Departament de Treball

Redacció

Direcció

Subdirecció General de Programes d'igualtat entre dones i homes en el Treball amb la col·laboració del Departament d'Educació

Coordinació tècnica

Gabinet de Comunicació del Departament de Treball

Disseny gràfic

impactecomunicació

Impressió

Ediciones Gráficas Rey SL

Pròleg

Els materials **“Cap a una orientació laboral en igualtat”** ens ofereixen un conjunt d'experiències –que han de ser desenvolupades per l'alumnat d'aquest nivell educatiu- dirigides a la transmissió de valors d'igualtat i a superar les limitacions per raons de gènere amb què es poden trobar noies i nois a l'hora d'escollir lliurement els seus estudis i la seva tasca professional.

Aquests materials han estat elaborats pel **Departament de Treball** de la Generalitat de Catalunya en col·laboració amb el **Departament d'Educació** amb la intenció d'aconseguir integrar i sensibilitzar en igualtat des del sistema educatiu, que és on es forgen els valors i la cultura que més tard es veuran reflectits en el mercat laboral i en la societat en general.

Han estat dissenyats com a **material integrat, per a un ús autònom, i són fàcils de tractar** per part del professorat, de manera que permeten ser aplicats de forma senzilla tant dins com fora de l'aula.

En conjunt són **tres experiències** que aborden qüestions centrals en relació a la tria de branques de coneixement a l'educació i a les seves posteriors conseqüències a la feina i la societat.

Són les següents:

- **Experiència 1:** Noies i nois a l'educació: diagnosi d'algunes diferències
- **Experiència 2:** Noies i nois en societat: existeix la igualtat?
- **Experiència 3:** Noies i nois, fent camí cap a la igualtat.

Les experiències han estat dissenyades amb **caràcter modular** per facilitar-ne l'aplicació, de manera que es poden aplicar independentment, si bé el desenvolupament complet de totes tres ens garantirà un més gran impacte en l'assoliment dels objectius plantejats.

Amb aquests materials “Cap a una orientació laboral en igualtat” esperem contribuir a sensibilitzar la joventut catalana respecte a la igualtat i a fer que gaudeixi de **més llibertat a l'hora de definir la seva trajectòria educativa i professional.**

Presentació

► Objectius

- Propiciar que l'alumnat visibilitzi la tria diferencial de branques de coneixement i d'especialitats formatives entre noies i nois.
- Aconseguir que l'alumnat identifiqui els factors que intervenen en aquesta tria diferencial.

► Resultats esperats

- Extracció de conclusions sobre quines són les diferències entre noies i nois en la tria de branques de coneixement i d'especialitats formatives i per què es donen aquestes diferències.

► Continguts

1 CONCEPTES

- La desigualtat per raó de sexe a l'educació.
- El procés diferencial de socialització de dones i homes.

2 PROCEDIMENTS

- Observació i anàlisi.
- Treball en equip.
- Anàlisi de la documentació.
- Tasques de reflexió i debat.

3 ACTITUDS

- Valoració positiva i respecte per les diferències existents entre dones i homes.
- Interès per comprendre la realitat actual amb perspectiva de gènere.
- Observació dels comportaments, idees, informacions i notícies.
- Adquisició de les claus per descobrir possibles diferències entre dones i homes i les seves causes.
- Reconeixement de la capacitat de cada persona per prendre les seves pròpies decisions.

Presentació

► Descripció general

Les activitats previstes en aquesta experiència que poden desenvolupar-se de manera individual o com a part d'un mateix procés són:

aula

• **UNA ACTIVITAT PER FER A L'AULA:**

1 Trenquem els tòpics. Joc de cartes.

fora de l'aula

• **DUES ACTIVITATS PER DESENVOLUPAR FORA DE L'AULA:**

2 L'arbre laboral de la meva família

3 L'enquesta laboral del meu barri

altres matèries

• **TRES ACTIVITATS TRANSVERSALS PER A ALTRES MATÈRIES:**

4 Estadístiques
Exercici a la classe de Matemàtiques.

5 Anàlisi d'un text periodístic
Exercici a la classe de Llengua i Literatura.

6 Gràfics
Exercici a la classe de Ciències Socials, Geografia i Història.

Trenquem els tòpics

aula 1

Trenquem els tòpics

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Visibilitzar les diferències existents en la tria de branques de coneixement en diversos nivells d'estudis entre noies i nois mitjançant un senzill joc de xifres i de veritat/fals.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Reflexionar sobre els motius que causen les desigualtats en la tria d'especialitats educatives entre noies i nois.▪ Aconseguir que l'alumnat esculli lliurement l'especialitat educativa que desitgi evitant els rols i els estereotips de gènere.

Trenquem els tòpics

Desenvolupament de l'activitat

- 1** El professorat introdueix l'activitat a desenvolupar comentant-ne els objectius i el contingut amb el suport de l'Argumentari + el joc de cartes. Reparteix un joc de cartes **veritat /fals + joc de 8 percentatges** a cada alumne. Professorat es queda amb el seu joc de **8 enunciats** corresponents als **8 percentatges**:
 - **8 ENUNCIATS. 1 JOC DE CARTES PER AL PROFESSORAT.**
 - **8 PERCENTATGES. CARTES PER A L'ALUMNAT (1 JOC PER A CADA ALUMNE).**
- 2** Tot seguit, inicia l'activitat treient 1 enunciat de la seva baralla de cartes. Cada alumne haurà de mostrar la seva carta amb la opció de % que cregui correcte.
- 3** Una vegada cada alumne tingui mostrada la seva opció, professorat donarà a l'alumnat la resposta correcta, que trobarà en el Solucionari. Reflexió. Quedarà descartat la part de l'alumnat que no encerti l'opció correcte (es pot fer amb 2 o 3). Seguirà la mateixa dinàmica per als 8 enunciats i els corresponents 8 percentatges.
Reflexió final sobre els encerts de l'alumnat.
- 4** Després d'aquesta primera reflexió, s'inicia la segona part del joc, on anirà treient els enunciats que requereixen resposta de veritat/fals, en relació a les raons per a la tria diferencial de branques de coneixement per part de les noies i els nois. Anirà llegint cada enunciat i demanarà a l'alumnat que doni la seva opinió, de manera raonada, sobre si consideren que aquestes afirmacions són vertaderes o falses. Cada alumne aixecarà la seva carta amb **veritat / fals** segons cregui que és la resposta correcte.
 - **5 AFIRMACIONS. 1 JOC DE CARTES PER AL PROFESSORAT.**
 - **2 RESPOSTES VERDADER /FALS. 1 JOC PER A CADA ALUMNE.**
- 5** Es seguirà la mateixa dinàmica. A cada enunciat es facilitarà al grup la resposta correcta per a cada una de les afirmacions, que es troben en el Solucionari de l'activitat. Es seleccionaran les respostes correctes, reflexionant sobre els encerts de cada alumne.
- 6** Finalment, es distribuirà a cada membre de l'alumnat la Fitxa de Conclusions de l'alumnat en la que plasmaran què és el que han après i de què els servirà a l'hora d'escollir una especialitat educativa.

Trenquem els tòpics

Recursos didàctics

► Materials per a l'alumnat:

- Presentació de l'activitat.
- 2 cartes amb 8 percentatges:

10%	25%	46%	75%
19%	41%	54%	77%

- 1 carta amb veritat/fals.
- **Fitxa 1.1:** Les teves conclusions.

► Materials per al professorat:

- 4 cartes amb 8 enunciats que requereixen resposta % de l'alumnat:

Percentatge de noies matriculades en l'etapa de batxillerat a Catalunya.

Percentatge de noies matriculades en el batxillerat de Tecnologia a Catalunya.

Percentatge de noies matriculades a la formació professional de grau mitjà a Catalunya.

Percentatge de noies matriculades a Informàtica a la formació professional de grau mitjà a Catalunya.

Percentatge de nois matriculats en Administració a la formació professional de grau mitjà a nivell estatal.

Percentatge de nois matriculats a les universitats de Catalunya.

Percentatge de nois matriculats a Arquitectura i Enginyeria tècnica a Catalunya.

Percentatge de noies matriculades en carreres universitàries d'“Educació” a la UE.

Trenquem els tòpics

Recursos didàctics

- 3 cartes amb 6 enunciats que requereixen resposta V/F de l'alumnat:

Els nois són millors en matemàtiques i ciències.

A les noies els interessa menys que als nois la tecnologia.

Els homes són tan bons infermers, professors o administratius com les dones.

Existeixen molts exemples de noies que triomfen en el món de la ciència.

Als nois els interessen ben poc els temes socials.

Les dones són tan bones enginyeres, cirurgianes i pilots d'aviació com els homes.

- Argumentari.
- Solucionari.
- Glossari.
- Fitxa d'avaluació de l'activitat.

Trenquem els tòpics

Argumentari

► A l'inici de l'activitat

Abans de començar l'activitat es pot encetar un petit debat sobre una qüestió com "Creus que hi ha diferències entre noies i nois a l'hora d'escollir els estudis? Per què? Així, l'alumnat podrà reflexionar per endavant al voltant dels aspectes que, segons la seva opinió, diferencien els camins escollits per noies i nois i les raons perquè ho fan.

► Per a la dinàmica de l'activitat

Aquesta activitat es caracteritza per la gran interactivitat entre professorat i l'alumnat. Per tal de fer l'activitat més amena i implicar les noies i els nois, s'ha creat en format joc de cartes i s'ha convertit aquesta activitat en un petit concurs o competició. Així, a mida que professorat va presentant enunciats i l'alumnat els percentatges, s'anirà eliminant l'alumnat que no encerti la resposta.

S'utilitzarà la mateixa dinàmica en la segona part del joc de cartes amb els enunciats de veritat/fals.

Finalment, es repartirà la Fitxa 1 de **Les teves conclusions** perquè, individualment, expressin la seva opinió i valorin l'activitat.

► Per finalitzar l'activitat

Recomanem que es pregunti a l'alumnat sobre les seves perspectives de futur i sobre "quina branca educativa escolliràs?, per què?" per tal que reflexionin sobre la decisió que han de prendre en el futur. L'objectiu és que no vegin que la seva tria ve determinada pels rols de gènere o "pel que s'espera d'ells i elles", sinó que triïn l'especialitat educativa només en funció de les seves preferències.

Trenquem els tòpics

Solucionari

▶ Percentatges

- PERCENTATGE DE **NOIES MATRICULADES EN L'ETAPA DE BATXILLERAT A CATALUNYA.**

54%

Estadística Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. Curs 2007/2008.

- PERCENTATGE DE **NOIES MATRICULADES EN EL BATXILLERAT DE TECNOLOGIA A CATALUNYA.**

19%

Estadística Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. Curs 2007/2008.

- PERCENTATGE DE **NOIES A LA FORMACIÓ PROFESSIONAL DE GRAU MITJÀ A CATALUNYA.**

41%

Estadística Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. Curs 2007/2008.

- PERCENTATGE DE **NOIES MATRICULADES A INFORMÀTICA A LA FORMACIÓ PROFESSIONAL DE GRAU MITJÀ A CATALUNYA.**

10%

Estadística Departament d'Educació. Generalitat de Catalunya. Curs 2007/2008.

- PERCENTATGE DE **NOIS MATRICULATS EN ADMINISTRACIÓ A LA FORMACIÓ PROFESSIONAL DE GRAU MITJÀ A NIVELL ESTATAL.**

25%

Estadística de Enseñanza no Universitaria – Ministerio de Educación y Ciencia. Curso 2005-2006.

- PERCENTATGE DE **NOIS MATRICULATS A LES UNIVERSITATS DE CATALUNYA.**

46%

Estadística Departament d'Universitats, Empresa i Innovació. Curs 2006/2007.

- PERCENTATGE DE **NOIS MATRICULATS A ARQUITECTURA I ENGINYERIA TÈCNICA A CATALUNYA.**

77%

Estadística de Enseñanza no Universitaria – Ministerio de Educación y Ciencia. Curso 2005-2006.

- PERCENTATGE DE **NOIES MATRICULADES EN CARRERES UNIVERSITÀRIES D'“EDUCACIÓ” A LA UE.**

75%

Eurostat 2005.

Trenquem els tòpics

Solucionari

► Veritat/fals

A ELS NOIS SÓN MILLORS EN **MATEMÀTIQUES** I **CIÈNCIES**.

▪ **FALS:**

No és veritat que els nois siguin millors en matemàtiques i ciències. Per exemple, segons un estudi realitzat per la Universidad de Valladolid el rendiment escolar en matemàtiques a nivell de primària entre els nens va ser de 6,48 punts i el de les noies de 6,51: “es percep una tendència de les noies a obtenir rendiments superiors en l'Àrea del llenguatge i una igualtat gairebé total en les matemàtiques”.

Font: “El rendimiento escolar en función del sexo al inicio de la E.G.B.”. Equipo Psicopedagógico, Valladolid. Universidad de Valladolid. Medina del Campo 1990. ISSN 0213-8646.

B A LES NOIES ELS INTERESSA MENYS QUE ALS NOIS LA **TECNOLOGIA**.

▪ **FALS:**

De fet, segons dades de l'Instituto Nacional de Estadística (INE), per exemple, les nenes accedeixen a les tecnologies de la informació i la comunicació a una edat més primerenca que no pas els nens. La diferència de percentatges d'ús entre nens i nenes de 10 anys és de 4,5 punts a favor de les nenes.

Font: “Encuesta sobre Equipamiento y Uso de Tecnologías de Información y Comunicación en los Hogares”. Any 2007. Nota de prensa. 4 d'octubre de 2007. INE.

C ELS HOMES SÓN TAN BONS **INFERMERS, PROFESSORS O ADMINISTRATIUS** COM LES DONES.

▪ **VERITAT:**

Cada dia en podem trobar molts bons exemples, que confirmen aquesta afirmació, en centres de salut i hospitals, en escoles i instituts, a les empreses, etc.

D EXISTEIXEN MOLTS EXEMPLES DE NOIES QUE TRIOMFEN EN EL MÓN DE LA **CIÈNCIA**.

▪ **VERITAT:**

En totes les èpoques hi ha hagut dones que han excel·lit en el camp del saber científic. Per exemple, hi ha dotze dones que han guanyat un Premi Nobel: dos en Física, tres en Química i set en Fisiologia o Medicina.

Font: Ciencia es femenino. http://www.cienciaescolar.com/CIENCIA%20FEMENINO/index_cien_fem.html

Trenquem els tòpics

Solucionari

E ALS NOIS ELS INTERESSEN BEN POC ELS TEMES **SOCIALS**.

▪ **FALS:**

Els nois també tenen interès per als temes socials. De fet, un 42% de les persones que participen voluntàriament en una ONG d'acció social són homes.

Font: "El tercer sector social en España". Pérez Díaz, V y J.P. López Novo. 2003. MTAS.

F LES DONES SÓN TAN BONES **ENGINEYERES, CIRURGIANES O PILOTS D'AVIACIÓ** COM ELS HOMES.

▪ **VERITAT:**

Veure article font.

Font: La Vanguardia.

<http://www.lavanguardia.es/internet-y-tecnologia/noticias/20090825/53771769664/mujeres-jocupadlared.html>

Trenquem els tòpics

Solucionari

► Algunes possibles conclusions per complementar

L'elecció diferencial de branques de coneixement i especialitats formatives no depèn del fet que les noies i els nois tinguin capacitats diferents ni del nivell d'interès que mostren unes i altres per les diverses matèries.

Totes i tots tenen la capacitat d'afrontar qualsevol matèria o assignatura amb el mateix nivell d'èxit, i a les noies els interessa en el mateix grau la ciència, la tecnologia i les matemàtiques que als nois la història o les ciències socials.

A l'hora de triar una especialitat formativa allò que hi intervé és més aviat una sèrie de **factors** familiars, socials, culturals, econòmics, emocionals i psicològics que fan que les noies s'inclinin cap a determinades especialitats i els nois cap a unes altres.

EXEMPLES D'AQUESTS FACTORS:

- **Familiars:** les noies i els nois s'identifiquen amb les persones adultes del seu propi sexe, per això tenen tendència a reproduir els models imperants. En moltes ocasions, són els propis pares i mares qui animen els seus fills i filles a cursar estudis "tradicionalment" pensats per a ells o elles, sense tenir en compte els seus interessos i capacitats.
- **Socials i culturals:** com que les noies són majoritàriament les que tenen cura de la llar i de les famílies, s'identifiquen més amb les especialitats socials que no pas els nois.
- **Econòmics:** els nois creuen que han de triar carreres i especialitats amb les que puguin "fer diners" en un futur, mentre que les noies valoren menys les expectatives monetàries o la projecció professional de la seva tria.
- **Emocionals:** les noies s'identifiquen més amb les especialitats socials perquè creuen que tenen més sensibilitat que els nois en aquests aspectes. Es senten més còmodes amb els rols que van associats al tenir cura de persones. Els nois creuen que moltes carreres socials són cosa "de noies".
- **Psicològics:** les noies es veuen a si mateixes menys capacitades a l'hora de fer front a especialitats de caràcter tècnic, científic o tecnològic, les quals es pressuposa que ofereixen una dificultat més gran. Els nois, en canvi, com que tenen un nivell d'autoestima més alt, no temen enfrontar-s'hi.

Tots aquest factors són el resultat d'un procés de socialització diferencial de gènere, que "**encasella**" a noies i nois en determinats rols i estereotips.

Trenquem els tòpics

Glossari

► Estereotips de gènere

- Conjunt de clixés, concepcions, opinions o imatges generalment simplistes que uniformen les persones i adjudiquen característiques, capacitats i comportaments determinats a les dones i als homes.

Exemple: Es diu que els homes són valents, decidits, desafiants, dinàmics, racionals, francs, etc. i que les dones són submises, sensibles, passives, tendres, pacients, bondadoses, etc.

► Gènere

- Construcció social i cultural basada en les diferències biològiques entre els sexes que assigna diferents característiques emocionals, intel·lectuals i comportamentals a dones i homes, variables segons la societat i l'època històrica. A partir d'aquestes diferències biològiques, el gènere configura les relacions socials i de poder entre homes i dones.

Exemple: Tradicionalment s'ha atribuït a les dones a la funció de tenir cura dels fills i/o filles, però no hi ha cap raó biològica que expliqui per què han de ser les dones les que duuin a terme aquestes tasques de cura.

► Rol de gènere

- Comportament que, en una societat concreta, s'espera d'una persona per raó del seu sexe. Generalment una persona assumeix els rols de gènere i construeix la seva psicologia, afectivitat i autoestima al voltant d'aquests rols.

Exemple: Un dels rols assignats tradicionalment als homes és ser els responsables de les activitats productives i les activitats polítiques. Un dels rols assignats tradicionalment a les dones és tenir cura dels fills i/o filles, tenir cura de les persones dependents i ser la responsable de les relacions afectives.

► Sexe

- Conjunt de les diferències físiques, biològiques i anatòmiques que divideixen els individus d'una espècie en mascles i femelles.

Exemple: Les característiques biològiques determinen que només les dones paren i poden alletar els seus fills i/o filles.

► Socialització diferencial

- Educació diferenciada entre dones i homes a l'hora d'aprendre els valors, expectatives i rols de la societat en la qual han nascut.

Exemple: Les diferències en l'assignació de responsabilitats en les tasques domèstiques fan que als nois, tradicionalment, se'ls hagi donat més llibertat per sortir al carrer, i així relacionar-se amb el seu grup d'amics, aprendre a defensar-se per si sols, i consegüentment desenvolupar un rol més actiu en l'espai públic.

Material per
l'alumnat

1

Trenquem els tòpics

aula

“
a la feina
iguals
”

Material per
l'alumnat

1

Trenquem els tòpics

Presentació de l'activitat

aula

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Visibilitzar les diferències existents en la tria de branques de coneixement en diversos nivells d'estudis entre noies i nois mitjançant un senzill joc de xifres i de veritat/fals.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Reflexionar sobre els motius que causen les desigualtats en la tria d'especialitats educatives entre noies i nois.▪ Aconseguir que l'alumnat esculli lliurement l'especialitat educativa que desitgi evitant els rols i els estereotips de gènere.

Material per
l'alumnat

1

Trenquem els tòpics

aula

► Joc de cartes per trencar tots els tòpics:

Escollim la branca educativa en funció de les nostres capacitats i interessos? O intervenen factors familiars, socials, culturals, econòmics, emocionals i psicològics que ens inclinen cap a determinades especialitats?
Veiem-ho!

Fitxa

1

Trenquem els tòpics

Les teves conclusions

aula

Creus que hi ha diferències entre les noies i els nois a l'hora d'escollir l'especialitat formativa? Per què?

Per què creus que es produeix aquesta elecció diferencial? És que potser depèn del fet que les noies i els nois tenen diferents capacitats i interessos?

Quins aspectes valoraràs quan hagi de triar una especialitat educativa?

Fitxa

1

Trenquem els tòpics

Les teves conclusions

aula

A l'hora d'escollir una especialitat, per a què creus que t'ha servit fer aquesta activitat?

Tens res més a dir?

L'arbre laboral de la meva família

L'arbre laboral de la meva família

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Entre una i dues hores aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Fer visibles les diferències en la tria d'especialitats educatives i professionals entre dones i homes mitjançant l'observació i l'anàlisi de l'entorn familiar.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Fer que l'alumnat comprovi la tria diferencial de trajectòries educatives i professionals entre dones i homes del seu entorn més proper: la família.▪ Aconseguir que l'alumnat reflexioni al voltant de les implicacions que pot tenir la tria d'un futur educatiu professional o un altre.

L'arbre laboral de la meva família

Desenvolupament de l'activitat

- 1** El professorat introdueix l'activitat a desenvolupar comentant-ne els objectius i el contingut en **l'Argumentari**.
- 2** Tot seguit, es distribueix entre l'alumnat, individualment, **l'Esquema del "Arbre laboral de la meva família"** (Fitxa 2.1) Perquè l'emplenin amb les dades sobre què van estudiar i a què es van dedicar o es dediquen els membres de la seva família.
- 3** Quan hagin completat l'esquema, l'alumnat ha de respondre les qüestions que es recullen a la Fitxa 2.2 de **les teves conclusions**.
- 4** Quan ja s'hagi fet l'activitat a casa, el professorat pot deixar que l'alumnat exposi allò que ha recollit per compartir-ho a l'aula en una segona sessió de tutoria.

L'arbre laboral de la meva família

Recursos didàctics

► Materials per a l'alumnat:

- Presentació de l'activitat.
- **Fitxa 2.1** : Esquema del "Arbre laboral de la meva família".
- **Fitxa 2.2**: Les teves conclusions.

► Materials per al professorat:

- Argumentari.
- Solucionari.
- Glossari.
- Fitxa d'avaluació de l'activitat.

L'arbre laboral de la meva família

Argumentari

► A l'inici de l'activitat

La introducció d'aquesta activitat caldrà que comenci amb l'argument que les noies i els nois trien diferents especialitats formatives que després també deriven en el desenvolupament de diferents oficis i professions.

Aquestes diferències entre dones i homes en el seu desenvolupament educatiu i professional han estat més accentuades en el passat (per exemple, fa unes dècades les dones ni tan sols podien accedir a l'educació superior) però, no obstant això, les diferències persisteixen. I un exemple d'aquest fet el podríem trobar en el nostre propi entorn familiar.

Per això, es proposa a l'alumnat que emplenin l'**Esquema de "L'arbre laboral de la meva família"** (Fitxa 2.1) i hi dediquen uns dies per tal que després puguin debatre i reflexionar a l'aula.

► Per a la dinàmica de l'activitat

Un cop ha quedat establert el termini de temps perquè l'alumnat realitzi l'activitat (el termini d'una setmana seria suficient), convé anar preguntant-los si estan trobant alguna dificultat en l'elaboració de "l'arbre".

També seria positiu obrir un debat amb l'alumnat sobre les primeres impressions que estan experimentant i si troben diferències significatives en els camins educatius i formatius adoptats per les dones i els homes de la seva família.

► Per finalitzar l'activitat

Ja a l'aula, el professorat pot proposar a l'alumnat de fer un debat i una reflexió conjuntes sobre els resultats obtinguts, tot introduint-hi algunes qüestions com les següents:

- Per què creus que hi ha diferències entre l'educació que van rebre les dones i els homes de la teva família?
- Creus que hi haguéssin diferències en la tria de feines entre els homes i les dones de la teva família?
- Has notat grans diferències entre l'educació i la feina de la teva àvia i les de la teva mare o tia?
- A què creus que són degudes, aquestes diferències?

L'arbre laboral de la meva família

Solucionari

En aquest cas no hi ha unes solucions concretes per aquesta activitat, encara que podem suposar que l'alumnat trobarà diferències entre l'educació rebuda i les feines que han fet les dones i els homes de les seves famílies. Al mateix temps, ens haurem de fixar també en la comparativa entre les diferents generacions de dones de l'arbre familiar per tal de comprovar que, efectivament, hi ha hagut certa evolució en la realització d'estudis i de feines remunerades i no remunerades.

► Algunes possibles conclusions per a complementar

Les conclusions que caldria extraure, en aquest cas, són que, en efecte:

- Homes i dones presenten diferents trajectòries educatives i professionals.
- Aquestes diferències han estat més accentuades en el passat (abans les dones no podien accedir a l'educació o al treball remunerat) que en el present (ara la diferència és que, un cop han accedit a l'educació i al treball, les dones i els homes realitzen professions i feines diferents).

Cal explicar que aquests contrastos responen a:

▪ LA TRADICIONAL DIVISIÓ SEXUAL DEL TREBALL:

Les dones han estat normalment les mestresses de casa encarregades de tenir cura de la família i, per això, han estat fent un treball diari sense descans i sense rebre cap remuneració a canvi. Els homes, en canvi, han tingut a l'abast més oportunitats educatives i han estat els "treballadors tradicionals". Eren ells qui sostenien econòmicament les seves famílies, ja que el seu treball era reconegut monetàriament.

▪ LA SEGREGACIÓ DE GÈNERE EN EL MERCAT LABORAL:

Avui en dia, les dones ja són la majoria de l'alumnat universitari i, sobretot des de la instauració de la democràcia, s'han anat incorporant massivament al mercat laboral. Aquesta situació està "fent miques" els rols de gènere predominants i està atorgant a les dones una independència econòmica com mai abans havien tingut. Tot i així, encara hi ha diferències entre les professions que tenen dones i homes i els tipus de feina que fan.

L'arbre laboral de la meva família

Glossari

► Divisió sexual del treball

- Repartiment social de tasques en funció del sexe, segons el qual històricament s'assigna a les dones el treball reproductiu i als homes el treball productiu.

► Rol de gènere

- Comportament que, en una societat concreta, s'espera d'una persona per raó del seu sexe. Generalment una persona assumeix els rols de gènere i construeix la seva psicologia, afectivitat i autoestima al voltant d'aquests rols.

Exemple: Un dels rols assignats tradicionalment als homes és ser els responsables de les activitats productives i les activitats polítiques. Un dels rols assignats tradicionalment a les dones és tenir cura dels fills i/o filles, tenir cura de les persones dependents i ser la responsable de les relacions afectives.

► Segregació horitzontal de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en un sector d'activitat determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan en l'àmbit domèstic.

Exemple: Professions en el camp de l'educació, la infermeria, la neteja i la confecció tèxtil. A la Unió Europea hi ha entre un 70 i 80% més d'homes que de dones a l'enginyeria, la indústria i la construcció, igualment que a les ciències, matemàtiques i informàtica. D'altra banda, les dones representen més de dos terços de l'alumnat de ciències de l'educació, humanitats, lletres, salut i assistència social.

► Segregació vertical de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat.

Exemple: La poca presència de dones en càrrecs directius, al cercle d'empresaris, en els col·legis oficials, etc. El percentatge global de dones que ocupen llocs executius en grans empreses a Espanya arriba escàsament al voltant del 3%.

► Treball productiu

- Conjunt d'activitats remunerades que produeixen béns i serveis a l'economia mercantil i formal, però també a l'economia submergida i informal.

L'arbre laboral de la meva família

Glossari

▶ Treball reproductiu

- Conjunt d'activitats no remunerades relacionades amb el treball domèstic i amb l'atenció i la cura dels membres de la família. El treball reproductiu s'ha assignat tradicionalment a les dones.
-

Material per
l'alumnat

2

L'arbre laboral de la meva família

fora de
l'aula

Material per
l'alumnat

2

L'arbre laboral de la meva família

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Entre una i dues hores aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Fer visibles les diferències en la tria d'especialitats educatives i professionals entre dones i homes mitjançant l'observació i l'anàlisi de l'entorn familiar.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Fer que l'alumnat comprovi la tria diferencial de trajectòries educatives i professionals entre dones i homes del seu entorn més proper: la família.▪ Aconseguir que l'alumnat reflexioni al voltant de les implicacions que pot tenir la tria d'un futur educatiu professional o un altre.

Fitxa

2.1

L'arbre laboral de la meva família

fora de l'aula

The image shows a corkboard with five sticky notes, each representing a family member. The notes are arranged in a tree structure. At the top are Àvia and Avi. Below them are Oncle and Tia. At the bottom is Mare. Each note has a yellow header with the name and a white body with two lines of dotted text for 'Va estudiar:' and 'Treballa / va treballar en:'.

Àvia
Va estudiar:
Treballa / va treballar en:

Avi
Va estudiar:
Treballa / va treballar en:

Oncle
Va estudiar:
Treballa / va treballar en:

Tia
Va estudiar:
Treballa / va treballar en:

Mare
Va estudiar:
Treballa / va treballar en:

Fitxa

2.1

L'arbre laboral de la meva família

fora de l'aula

Àvia

Va estudiar:

Treballa / va treballar en:

Avi

Va estudiar:

Treballa / va treballar en:

Oncle

Va estudiar:

Treballa / va treballar en:

Tia

Va estudiar:

Treballa / va treballar en:

Pare

Va estudiar:

Treballa / va treballar en:

Fitxa

2.2

L'arbre laboral de la meva família

Les teves conclusions

Has trobat diferències entre les dones i els homes de la teva família a l'hora d'escollir els estudis i les professions?

A l'hora de definir el teu model de referència, amb quin membre de la teva família et sents més identificat? És del teu mateix sexe?

Reflexiona: en el cas que el membre de la teva família amb qui et sents més identificat en el futur sigui del teu mateix sexe, creus que aquest fet t'influeix a l'hora de sentir-t'hi identificat?

Fitxa

2.2

L'arbre laboral de la meva família

Les teves conclusions

Què n'has après, d'aquesta activitat, i de què et servirà a l'hora d'escollir una especialitat educativa?

Enquesta laboral al meu barri

Enquesta laboral al meu barri

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Tres hores aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Comprovar si les diferències existents en la tria d'especialitat educativa entre noies i nois vistes en la "Activitat 1 per fer fora de l'aula" es corresponen amb la realitat del barri de l'alumnat.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fer que l'alumnat comprovi la tria diferencial de trajectòries educatives i professionals entre les dones i els homes del seu entorn més proper: el barri. ▪ Aconseguir que l'alumnat reflexioni al voltant de les implicacions que pot tenir la tria d'un futur educatiu i professional o un altre.

Enquesta laboral al meu barri

Desenvolupament de l'activitat

- 1** El professorat introdueix l'activitat a desenvolupar comentant-ne els objectius i el contingut que apareixen a l'**Argumentari**.
- 2** Després de distribuir entre l'alumnat, individualment, l'enquesta laboral Fitxa 3.1, es demana a l'alumnat que enquesti 4 nois i 4 noies del seu barri (amics, veïns, familiars...) que estiguin fent estudis de formació professional de grau superior, fent servir les preguntes que apareixen en el qüestionari.
- 3** Una vegada s'han completat els qüestionaris, l'alumnat haurà de contestar les preguntes recollides a la Fitxa 3.2 de **les teves conclusions**.
- 4** Després que hagin fet l'activitat a casa, el professorat pot fer que exposin allò que han recollit en la Fitxa de **les teves conclusions** per tal de compartir-ho en una posterior sessió de tutoria a l'aula.

Enquesta laboral al meu barri

Recursos didàctics

► Materials per a l'alumnat:

- Presentació de l'activitat.
- **Fitxa 3.1:** El qüestionari laboral.
- **Fitxa 3.2 :** Les teves conclusions.

► Materials per al professorat:

- Argumentari.
- Solucionari.
- Glossari.
- Fitxa d'avaluació de l'activitat.

Enquesta laboral al meu barri

Argumentari

► A l'inici de l'activitat

La introducció d'aquesta activitat començarà amb l'argument que les noies i els nois trien diferents especialitats formatives que després deriven en el desenvolupament d'oficis i professions també diferents. L'objectiu és constatar si les estadístiques educatives vistes en la "Activitat 1 per fer fora de l'aula" reflecteixen la realitat del seu barri.

Per això, es proposarà a l'alumnat que emplenin el **Qüestionari laboral** (Fitxa 3.1) en l'espai de temps que el professorat consideri adient per després fer un debat i una reflexió a l'aula.

Es pot fer una valoració prèvia amb l'alumnat al voltant de la qüestió: Creieu que trobareu diferències entre les especialitats triades per noies i nois? Per què?

► Per a la dinàmica de l'activitat

Al cap d'uns dies del termini que tenen per fer l'**Enquesta laboral del meu barri** és convenient preguntar a l'alumnat si s'estan trobant amb alguna dificultat a l'hora de fer-la.

També se'ls pot preguntar quines són les primeres impressions que estan obtenint aquells que ja han fet alguna enquesta i si estan trobat diferències entre les dones i els homes que ja han entrevistat.

► Per finalitzar l'activitat

S'encetarà un debat amb l'alumnat al voltant de les següents preguntes:

- Què n'heu après, d'aquesta activitat?
- Creieu que la tria de la branca educativa té importància cares a un futur?, i, si és així, quina influència tindrà l'especialitat educativa triada en el seu futur laboral?
- Segons el que has après durant aquesta activitat, t'ha passat pel cap canviar la teva tria d'especialitat educativa? Per què?

Enquesta laboral al meu barri

Solucionari

Aquesta activitat no ve acompanyada d'un solucionari com a tal, encara que es pot esperar que l'alumnat trobi diferències entre l'especialitat formativa i les expectatives professionals de les noies i els nois enquestats.

► Algunes possibles conclusions per a complementar

En aquest cas, les conclusions que es poden extraure són que, de fet:

- Les noies i els nois trien diferents especialitats formatives i branques de coneixement.
- Aquesta tria deriva, al mateix temps, en diferents expectatives professionals de noies i nois.

Cal explicar-los que l'especialitat i les expectatives professionals influeixen en el fet que, posteriorment, el mercat laboral es vegi caracteritzat per:

- **LA SEGREGACIÓ HORIZONTAL DE GÈNERE:**
Les dones es troben ocupades en un ventall poc ampli de professions (sector serveis, sanitat, educació, feines de tipus administratiu, etc.) i els homes en un ventall més ampli de sectors (indústria, construcció, serveis) i en feines de caràcter mecànic, tecnològic, manufacturer o industrial.
- **LA SEGREGACIÓ VERTICAL DE GÈNERE:**
Les dones tenen menys accés que els homes a llocs de responsabilitat. Per exemple, només el 3% de les empreses de l'Ibex 35 estan dirigides per una dona i a les càtedres universitàries només hi ha un 13% de dones. (Mujeres en Cifras. Instituto de la Mujer).

Aquesta "doble" segregació en l'ocupació suposa que, a més, les dones gaudeixin d'unes condicions laborals pitjors: més atur, contractes més inestables, salaris més baixos, ..., entre d'altres situacions que dificulten la incorporació igualitària de les dones en el mercat laboral.

Enquesta laboral al meu barri

Solucionari

La trajectòria educativa i professional que segueixen els nostres familiars, amics i amigues,..., pot arribar a influir en la decisió que es prengui sobre cap a on orientem el nostre futur educatiu i laboral, ja que aquestes persones actuen com a models de referència. Però aquests models, encara que ens puguin servir de base, no han de limitar les nostres expectatives educatives, si no que cal que obriu el ventall de la vostra tria a tantes possibilitats com us sigui possible.

Així mateix, cal tenir en compte que la decisió que prengueu ara i les expectatives professionals que tingueu influiran en el vostre futur professional.

Enquesta laboral al meu barri

Glossari

► Bretxa salarial

- Diferència entre el salari mitjà dels homes i de les dones.

► Segmentació del mercat de treball

- Estructuració del mercat de treball en diversos subgrups diferenciats pels nivells d'organització, tecnologia, productivitat, ingressos i característiques de la força de treball. La segmentació del mercat de treball és un efecte de la segregació de l'ocupació i pot ser horitzontal o vertical.

► Segregació horitzontal de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en un sector d'activitat determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan en l'àmbit domèstic.

Exemple: Professions en el camp de l'educació, la infermeria, la neteja i la confecció tèxtil. A la Unió Europea hi ha entre un 70 i 80% més d'homes que de dones a l'enginyeria, la indústria i la construcció, igualment que a les ciències, matemàtiques i informàtica. D'altra banda, les dones representen més de dos terços de l'alumnat de ciències de l'educació, humanitats, lletres, salut i assistència social.

► Segregació vertical de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat.

Exemple: La poca presència de dones en càrrecs directius, al cercle d'empresaris, en els col·legis oficials, etc. El percentatge global de dones que ocupen llocs executius en grans empreses a Espanya arriba escàsament al voltant del 3%.

*Definicions extretes del "Recull de termes, Dones i treball" del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya.

Material per
l'alumnat

3

Enquesta laboral al meu barri

fora de
l'aula

Material per
l'alumnat

3

Enquesta laboral al meu barri

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Tres hores aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Comprovar si les diferències existents en la tria d'especialitat educativa entre noies i nois vistes en la "Activitat 1 per fer fora de l'aula" es corresponen amb la realitat del barri de l'alumne/a.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Fer que l'alumnat comprovi la tria diferencial de trajectòries educatives i professionals entre les dones i els homes del seu entorn més proper: el barri.▪ Aconseguir que l'alumnat reflexioni al voltant de les implicacions que pot tenir la tria d'un futur educatiu i professional o un altre.

Fitxa

3.1

Enquesta laboral al meu barri

fora de l'aula

Enquesta laboral

Noi Noia

Quina especialitat formativa estàs estudiant?

Empty dotted-line box for the answer to the question: Quina especialitat formativa estàs estudiant?

Per què l'has escollida?

Empty dotted-line box for the answer to the question: Per què l'has escollida?

Quines expectatives de sortides professionals tens?

Empty dotted-line box for the answer to the question: Quines expectatives de sortides professionals tens?

Fitxa

3.2

Enquesta laboral al meu barri

Les teves conclusions

Has trobat diferències entre nois i noies a l'hora d'escollir els estudis? Què estan estudiant ells i elles?

A l'hora de definir el teu model de referència, amb quina persona et sents més identificat? Aquesta persona, és del teu mateix sexe?

Reflexiona: en cas que aquesta persona amb qui t'identifiques en el futur sigui del teu mateix sexe, consideres que aquest fet influeix en la teva identificació?

Fitxa

3.2

Enquesta laboral al meu barri

Les teves conclusions

Què n'has après, d'aquesta activitat, i de què et servirà a l'hora d'escollir una especialitat educativa?

A large, empty white rectangular box intended for the student to write their conclusions and reflections on the activity.

EXPERIÈNCIA 1: NOIES I NOIS A L'EDUCACIÓ: DIAGNOSI D'ALGUNES DIFERÈNCIES

Estadístiques

Matemàtiques

altres
matèries

4

Estadístiques

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Aprofitar la realització d'exercicis d'estadística per fer veure a l'alumnat la segregació per sexes existent en el sistema educatiu.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Fer paleses les diferències en la tria de branques de coneixement en diversos nivells educatius entre les noies i els nois a Catalunya.▪ Fomentar la reflexió i el debat entre l'alumnat sobre les diferències de participació de les noies i els nois segons les especialitats educatives en diferents nivells formatius.

Estadístiques

Desenvolupament de l'activitat

- 1** El professorat introdueix l'activitat a desenvolupar comentant-ne els objectius i el contingut que apareixen a **l'Argumentari**.
- 2** Després reparteix a cada individu **l'Exercici matemàtic** (Fitxa 4.1) dirigit a calcular la participació de noies i nois en els diversos nivells educatius, branques de coneixement i especialitats formatives.
- 3** Tot seguit, més enllà del que s'hagi après en l'àmbit de les Matemàtiques, demana a l'alumnat que reflexioni al voltant de la participació de les noies i els nois en les diverses especialitats formatives, prenent com a base la Fitxa 4.2 de **les teves conclusions**.

Estadístiques

Recursos didàctics

► Materials per a l'alumnat:

- Presentació de l'activitat.
- **Fitxa 4.1:** Exercici matemàtic.
- **Fitxa 4.2:** Les teves conclusions.

► Materials per al professorat:

- Argumentari.
- Solucionari.
- Glossari.
- Fitxa d'avaluació de l'activitat.

Estadístiques

Argumentari

► A l'inici de l'activitat

Abans d'entregar el material a l'alumnat, el professorat explicarà que en aquesta activitat no es tracta només de fer un exercici matemàtic sinó que la finalitat complementària és observar les diferències en la tria d'especialitats educatives entre dones i homes en els nivells de Batxillerat i a la Universitat.

Quan s'hagin explicat aquests objectius, es distribuïran les Fitxes per a l'alumnat i es llegirà conjuntament **l'Exercici matemàtic** per tal de resoldre qualsevol dubte. El professorat explicarà llavors com s'ha de fer i quant de temps tenen.

► Per a la dinàmica de l'activitat

Per tal d'evitar que l'alumnat estableixi judicis previs a l'activitat pel fet de tractar-se d'un altre exercici més de matemàtiques, el professorat pot proposar que esbrinin tots junts un percentatge. Per exemple, que trobin el percentatge de dones respecte al total de l'alumnat matriculat en la modalitat d'Humanitats i ciències socials a Catalunya (66,18%).

Així, l'alumnat comprendrà que la dificultat rau no tant en les operacions estadístiques sinó en la comprensió d'aquestes xifres com a reflex de la desigualtat existent en la tria d'especialitats dins del sistema educatiu.

► Per finalitzar l'activitat

Professorat pot preguntar a l'alumnat sobre les conclusions que han obtingut en l'exercici i comentar i debatre les respostes que han completat en les Fitxa 4.2, **les teves conclusions**.

Sempre que sigui possible, també es pot mostrar a l'alumnat les pàgines web del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya (www.gencat.cat/educacio) i de l'Institut d'Estadística de Catalunya (www.idescat.cat) per ensenyar-los on es poden trobar més estadístiques al voltant d'aquesta temàtica.

Estadístiques

Solucionari

► Quadres de resultats

- **QUADRE 1:** Percentatge de dones entre l'alumnat matriculat a Batxillerat a Catalunya per modalitat educativa, sexe i demarcació. Curs 2005-2006.

	TOTAL	Arts	Ciències de la naturalesa i de la salut	Humanitats i ciències socials	Tecnologia
CATALUNYA	55,46%	68,62%	62,48%	66,18%	19,36%
Barcelona	54,96%	68,90%	61,21%	65,89%	19,10%
Girona	57,10%	64,02%	67,16%	66,61%	19,44%
Lleida	56,17%	70,75%	66,93%	65,11%	18,59%
Tarragona	57,63%	69,13%	66,02%	68,89%	21,76%

Font: INE: Estadística de las Enseñanzas no universitarias.

- **QUADRE 2:** Percentatge de dones entre l'alumnat matriculat a 1er i 2on cycle universitari a l'estat espanyol per branca d'ensenyament i sexe. Curs 1995-1996 i curs 2005-2006.

	1995-1996	2005-2006	
	% de dones	% de dones	Creixement
TOTAL	52,70%	54,30%	1,60%
Ciències socials i jurídiques	59,70%	62,80%	3,10%
Ensenyaments tècnics	25,10%	27,40%	2,30%
Humanitats	65,10%	62,90%	-2,20%
Ciències de la salut	70,20%	74,20%	4,00%
Ciències experimentals	51,90%	60,60%	8,70%

Font: Ministerio de Educación y Ciencia. Dades i xifres del Sistema Universitario. Curs 2006-2007.

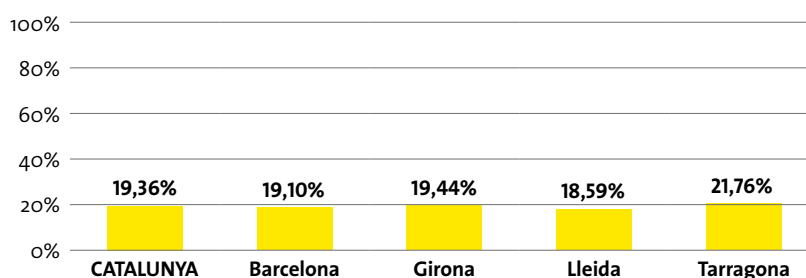
Per a obtenir les solucions només caldria calcular els percentatges en cada cas. La importància de l'exercici no rau tant en la seva dificultat sinó en la significació dels resultats i en la reflexió que l'alumnat en pot fer.

Estadístiques

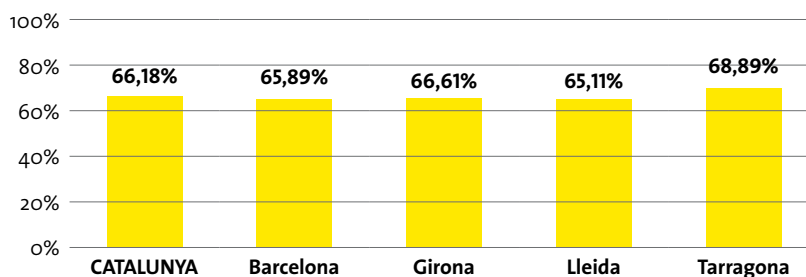
Solucionari

► Resposta a l'apartat

A % DE DONES MATRICULADES EN LA MODALITAT DE **TECNOLOGIA** EN EL CURS 2005-2006:

% DE DONES MATRICULADES EN LA MODALITAT D'**HUMANITATS I CIÈNCIES SOCIALS** EN EL CURS 2005-2006:

► Resposta a l'apartat:

B Alumnat matriculat a Catalunya per àmbit d'estudi i sexe. Llicenciatures, enginyeries i arquitectura. **Curs 2006-2007.**

	Total	Homes	% Homes
TOTAL	136.804	59.383	
Humanitats	20.939	7.325	34,98%
Ciències	12.340	5.058	40,99%
Ciències de la salut	9.167	2.329	25,41%
Ciències socials	65.804	25.089	38,13%
Gestió i pràctica de l'esport	2.311	1.349	
Tècniques	26.243	18.233	

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

Estadístiques

Solucionari

► Resposta a l'apartat:

C A l'estat espanyol la branca universitària on el percentatge de dones ha pujat més és la de **Ciències experimentals**, amb un augment de més de **8,70 punts**.

En la branca **d'Humanitats** el percentatge de dones matriculades ha patit una davallada del **2,20%**.

EVOLUCIÓ DEL % DE DONES MATRICULADES PER BRANQUES D'ENSENYAMENT EN EL 1ER I 2ON CICLES **UNIVERSITARIS** ENTRE EL CURS 1995-1996 I EL CURS 2005-2006:

- **Total:** +1,60%
- **Ciències socials i jurídiques:** +3,10%
- **Ensenyaments tècnics:** +2,30%
- **Humanitats:** -2,20%
- **Ciències de la salut:** +4,00
- **Ciències experimentals:** +8,70%

Estadístiques

Solucionari

► Algunes possibles conclusions per complementar

Tot i que les dones ja són majoria entre l'alumnat a Batxillerat i a la Universitat, respectivament, tenen encara molt poca presència en estudis tecnològics i en les carreres tècniques.

Les dades desagregades per sexe mostren que aquesta circumstància es repeteix a la formació professional on, per exemple, malgrat que les dones són el 40% de l'alumnat, només representen el 15% de l'alumnat matriculat a "Informàtica"; estan per sota d'un 7% en els cicles de "Edificació i obra civil" o "Fusta i moble"; i no arriben ni al 3% a "Electricitat i electrònica", "Fabricació Mecànica", "Manteniment i serveis a la producció" o "Manteniment de vehicles autopropulsats". En canvi, les noies representen més del 70% de l'alumnat en els cicles de "Administració" i "Comerç i màrqueting", i freguen o bé superen el 90% en els de "Imatge Personal", "Sanitat", "Serveis socioculturals a la comunitat" o "Tèxtil, confecció i pell".

La tria d'aquestes branques de coneixement no ve condicionada pel fet que les noies i els nois tinguin capacitats o interessos diferents, sinó que és el resultat d'un procés de **socialització de gènere** que porta a situar les dones i els homes en determinats **rols** i **estereotips socials**.

En aquest procés de socialització diferencial intervenen una sèrie de factors.

EXEMPLES D'AQUESTS FACTORS:

- **Familiars:** les noies i els nois s'identifiquen amb les persones adultes del seu sexe, per la qual cosa tendeixen a reproduir els models imperants. En molta ocasió, són els propis pares i mares els que animen els seus fills i filles a cursar estudis "tradicionals" pensats per a ells o elles, sense tenir en compte els seus interessos i capacitats.
- **Socials i culturals:** com que les noies són majoritàriament les que s'ocupen de la llar i tenen cura de les famílies, aquestes s'identifiquen més amb especialitats socials que no pas els nois.

Estadístiques

Solucionari

- **Econòmics:** els nois pensen que han de triar carreres i especialitats amb les que puguin “fer diners” en un futur, mentre que les noies valoren menys les expectatives monetàries o la projecció professional de la seva tria.
- **Emocionals:** les noies s’identifiquen més amb les especialitats socials perquè creuen que tenen més sensibilitat que els nois en aquests aspectes. Se senten més còmodes amb els rols associats al fet de tenir cura de les persones. Els nois creuen que moltes carreres socials són “de noies”.
- **Psicològics:** les noies se senten menys capacitades a l’hora de fer front a especialitats de caràcter tècnic, científic o tecnològic, que se suposa que són més difícils. En canvi, els nois, com que tenen més autoestima, no temen enfrontar-se a aquest repte.

Tots aquest factors són el resultat d’un procés de **socialització diferencial de gènere**, que “encaixona” a noies i nois en determinats rols i estereotips.

Estadístiques

Solucionari

Aquesta tria té la seva influència en la **segregació horitzontal i vertical** en el mercat de treball, mitjançant la qual els homes es concentren en determinades ocupacions i professions i les dones en unes altres, i aquestes accedeixen en menor nombre a llocs de responsabilitat.

Aquesta “doble” **segregació en l'ocupació suposa** que, a més a més, les dones gaudeixin d'unes condicions laborals pitjors: més atur, contractes més inestables, salaris més baixos,..., entre d'altres situacions que dificulten la incorporació igualitària de les dones en el mercat laboral.

Heu d'aprendre a reconèixer els factors que limiten les vostres decisions i que no es basen en fets “objectius” sinó socials i culturals. Tant si sou noies com nois, teniu les mateixes capacitats per encarar amb èxit el vostre desenvolupament educatiu, es tracti de la matèria que es tracti.

Així mateix, cal tenir en compte que la decisió que prengueu ara i les expectatives professionals que tingueu influiran en el vostre futur professional.

Estadístiques

Glossari

► Dades desagregades per sexe

- Conjunt de dades i informacions estadístiques desglossades per sexe, la qual cosa permet fer una anàlisi comparativa entre dones i homes per a detectar les diferències de gènere i possibles discriminacions.

Exemple: El percentatge de dones a l'atur diferenciat del percentatge d'homes a l'atur.

► Estereotip de gènere

- Conjunt de clixés, concepcions, opinions o imatges generalment simplistes que uniformen les persones i adjudiquen característiques, capacitats i comportaments determinats a les dones i als homes.

Exemple: Es diu que els homes són valents, decidits, desafiants, dinàmics, racionals, francs, etc. i que les dones són submises, sensibles, passives, tendres, pacients, bondadoses, etc.

► Rol de gènere

- Comportament que, en una societat concreta, s'espera d'una persona per raó del seu sexe. Generalment una persona assumeix els rols de gènere i construeix la seva psicologia, afectivitat i autoestima al voltant d'aquests rols.

Exemple: Un dels rols assignats tradicionalment als homes és ser els responsables de les activitats productives i les activitats polítiques. Un dels rols assignats tradicionalment a les dones és tenir cura dels fills i/o filles, tenir cura de les persones dependents i ser la responsable de les relacions afectives.

► Segregació horitzontal de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en un sector d'activitat determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan en l'àmbit domèstic.

Exemple: Professions en el camp de l'educació, la infermeria, la neteja i la confecció tèxtil. A la Unió Europea hi ha entre un 70 i 80% més d'homes que de dones a l'enginyeria, la indústria i la construcció, igualment que a les ciències, matemàtiques i informàtica. D'altra banda, les dones representen més de dos terços de l'alumnat de ciències de l'educació, humanitats, lletres, salut i assistència social.

► Segregació vertical de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat.

Exemple: La poca presència de dones en càrrecs directius, al cercle d'empresaris, en els col·legis oficials, etc. El percentatge global de dones que ocupen llocs executius en grans empreses a Espanya arriba escassament al voltant del 3%.

Estadístiques

Glossari

► Socialització de gènere

- Procés d'aprenentatge social diferencial en funció del sexe, el qual es dona en els àmbits de la família, l'escola, els mitjans de comunicació i la societat en general.
-

Material per
l'alumnat

4

Estadístiques

Matemàtiques

altres
matèries

> Cap a una orientació laboral en igualtat

Generalitat
de Catalunya

Unió Europea
Fons social europeu
L'FSE inverteix en el teu futur

Material per
l'alumnat

4

Estadístiques

Presentació de l'activitat

altres
matèries

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Aprofitar la realització d'exercicis d'estadística per fer veure a l'alumnat la segregació per sexes existent en el sistema educatiu.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Fer paleses les diferències en la tria de branques de coneixement en diversos nivells educatius entre les noies i els nois a Catalunya.▪ Fomentar la reflexió i el debat entre l'alumnat sobre les diferències de participació de les noies i els nois segons les especialitats educatives en diferents nivells formatius.

Fitxa

4.1

Estadístiques

altres
matèries

A continuació es mostra un quadre amb les xifres reals d'alumnat matriculat a Batxillerat en el curs 2005-2006 a Catalunya per modalitat educativa, sexe i demarcació.

Partint d'aquest quadre, contesta les següents qüestions:

A QUIN ÉS EL PERCENTATGE DE DONES MATRICUALDES ENTRE L'ALUMNAT DE BATXILLERAT A CATALUNYA? I EN L'ESPECIALITAT DE TECNOLOGIA EN BATXILLERAT?

QUADRE 1: Alumnat matriculat a Batxillerat a Catalunya per modalitat educativa, sexe i demarcació. Curs 2005-2006.

	TOTAL	Arts	Ciències de la naturalesa i de la salut	Humanitats i ciències socials	Tecnologia	
TOTAL	CATALUNYA	41.040	2.062	10.541	19.760	8.677
	Barcelona	31.440	1.643	8.072	15.081	6.644
	Girona	3.343	164	816	1.689	674
	Lleida	2.382	106	623	1.158	495
	Tarragona	3.875	149	1.030	1.832	864
Dones	CATALUNYA	22.759	1.415	6.586	13.078	1.680
	Barcelona	17.279	1.132	4.941	9.937	1.269
	Girona	1.909	105	548	1.125	131
	Lleida	1.338	75	417	754	92
	Tarragona	2.233	103	680	1.262	188

Font: INE: Estadística de las Enseñanzas no universitarias.

Fitxa

4.1

Estadístiques

altres
matèries

A continuació es mostra un quadre d'alumnat universitari a nivell estatal segons branques d'ensenyament per als cursos 1995-1996 i 2005-2006.

Partint d'aquest quadre, contesta la següent qüestió:

B QUIN ÉS EL PERCENTATGE D'HOMES MATRICULATS EN LES UNIVERSITATS DE CATALUNYA? I EN LES CARRERES TÈCNiques? I EN CIÈNCIES DE LA SALUT?

QUADRE 2: Alumnat matriculat a Catalunya per àmbit d'estudi i sexe. Llicenciatures, enginyeries i arquitectura. Curs 2006-2007.

	Total	Homes	% Homes
TOTAL	136.804	59.383	
Humanitats	20.939	7.325	34,98%
Ciències	12.340	5.058	40,99%
Ciències de la salut	9.167	2.329	25,41%
Ciències socials	65.804	25.089	38,13%
Gestió i pràctica de l'esport	2.311	1.349	
Tècniques	26.243	18.233	

Font: Generalitat de Catalunya. Departament d'Innovació, Universitats i Empresa.

Fitxa

4.1

Estadístiques

altres
matèries

C A L'ESTAT ESPANYOL, EN QUINA BRANCA EDUCATIVA UNIVERSITÀRIA HA AUGMENTAT MÉS EL PERCENTATGE DE **DONES MATRICULADES** EN AQUESTS 10 ANYS? HA BAIXAT EN ALGUNA BRANCA AQUEST PERCENTATGE?

QUADRE 2: Alumnat matriculat a l'estat espanyol a 1er i 2on Cicle Universitari per branca d'ensenyament i sexe. Curs 1995-1996 i curs 2005-2006.

	1995-1996		2005-2006	
	Total	Dones	Total	Dones
TOTAL	1.508.842	795.160	1.443.811	783.989
Ciències socials i jurídiques	799.002	477.004	711.788	447.003
Ensenyaments tècnics	332.574	83.476	380.042	104.132
Humanitats	142.708	92.903	132.563	83.382
Ciències de la salut	108.564	76.212	118.166	87.679
Ciències experimentals	125.994	65.391	101.252	61.359

Font: Ministerio de Educación y Ciencia. Dades i xifres del Sistema Universitario. Curs 2006-2007.

Fitxa

4.2

Estadístiques

Les teves conclusions

altres
matèries

Creus que hi ha diferències entre noies i nois a l'hora d'escollir els estudis? Per què?

Quina dada o xifra de l'exercici t'ha cridat més l'atenció? Per què?

Creus que les dades que has obtingut reflecteixen algun tipus de discriminació? En quin sentit?

Fitxa

4.2

Estadístiques

Les teves conclusions

altres
matèries

Què n'has après, d'aquesta activitat, i de què et servirà a l'hora de triar l'especialitat educativa?

Anàlisi d'un text periodístic

Llengua i Literatura

altres
matèries

5

Anàlisi d'un text periodístic

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Aprofitar l'anàlisi d'un article periodístic per mostrar a l'alumnat les diferències existents per sexes en el sistema educatiu i en el mercat laboral.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Fer paleses les diferències de participació en els diversos nivells educatius entre noies i nois a Catalunya.▪ Exposar la discriminació per raó de sexe existent en el mercat laboral.▪ Fomentar la reflexió i el debat entre l'alumnat al voltant de les diferències de participació de les noies i els nois en els diversos nivells formatius i la situació de les dones i els homes davant la feina.

Anàlisi d'un text periodístic

Desenvolupament de l'activitat

- 1** El professorat introdueix l'activitat a desenvolupar comentant-ne els objectius i el contingut en l'**Argumentari**.
- 2** Es proposa a l'alumnat realitzar una anàlisi d'un article periodístic que tracti de la participació de noies i nois en els diversos nivells educatius i de la situació davant la feina de dones i homes, i els distribueix la Fitxa 5.1: **Exercici d'anàlisi d'un text periodístic**.
- 3** Finalment, més enllà d'allò que han après sobre els elements de la comunicació periodística, demana a l'alumnat que reflexioni al voltant de la participació de noies i nois a l'educació i en el mercat laboral i, per això, fa servir com a base la Fitxa de **les teves conclusions**.

Anàlisi d'un text periodístic

Recursos didàctics

► Materials per a l'alumnat:

- Presentació de l'activitat.
- **Fitxa 5.1:** Exercici d'anàlisi d'un text periodístic, versió catalana o castellana.
- **Fitxa 5.2:** Les teves conclusions.

► Materials per al professorat:

- Argumentari.
- Solucionari.
- Glossari.
- Fitxa d'avaluació de l'activitat.

Anàlisi d'un text periodístic

Argumentari

► A l'inici de l'activitat

Abans de donar el material a l'alumnat, el professorat explicarà que aquesta activitat no és només un exercici d'anàlisi d'un text sinó que la seva finalitat complementària és observar les diferències en els nivells educatius i la situació davant la feina de dones i homes.

Una vegada explicats els objectius, es distribuïran individualment les Fitxes de **l'Article periodístic** (Fitxa 5.1) i de **les teves conclusions** (Fitxa 5.2).

► Per a la dinàmica de l'activitat

Per començar l'activitat, professorat pot proposar de llegir el text en veu alta de manera conjunta per tal que l'alumnat s'hi familiaritzi.

Després d'aquesta primera lectura, donarà uns minuts (5-10) a l'alumnat perquè facin una nova lectura en profunditat i, un cop feta, preguntin al professorat possibles dubtes de comprensió del text.

Més tard, tornarà a explicar breument, a més de les qüestions que s'han de tractar en relació a un exercici comú d'anàlisi periodístic, les qüestions a què es refereix les Fitxes de **les teves conclusions**.

► Per finalitzar l'activitat

El professorat pot preguntar a l'alumnat sobre les conclusions que han obtingut en l'exercici i comentar i debatre les respostes que han donat en la Fitxa 5.2: **les teves conclusions**.

Anàlisi d'un text periodístic

Solucionari

1 QUINES SÓN LES PRINCIPALS DIFERÈNCIES EN RELACIÓ AL NIVELL EDUCATIU ENTRE DONES I HOMES A ESPANYA?

Segons les dades que ens ofereix l'article, hi ha dues diferències clares:

- A** Les dones joves d'entre 20 i 24 anys que han acabat l'ensenyament secundari superior o el batxillerat a Espanya superen en una mica més de 13 punts els nois, arribant a un 68,5% (per un 55,4% de nois).
- B** Les dones que han superat el nivell universitari també en són més que els homes. El 30,6% de noies té un títol universitari i de nois el 28,9%.

2 CREUS QUE AQUESTES DIFERÈNCIES SÓN MÉS O MENYS ACCENTUADES QUE EN EL CONJUNT DE LA UNIÓ EUROPEA? PER QUÈ?

Les diferències en el nivell educatiu de dones i homes són més grans a Espanya. Mentre que a nivell europeu l'índex de dones d'entre 20 i 24 anys que han acabat l'ensenyament secundari és 6 punts superior al dels homes, a Espanya aquesta diferència es duplica i arriba als 13,1 punts.

3 VEIENT AQUESTES DADES, CREUS QUE HI HA ALGUN TIPUS DE DISCRIMINACIÓ LABORAL ENVERS LES DONES? EN QUIN SENTIT?

Sí que existeix **discriminació directa i indirecta per raó de sexe** en els mercats laborals europeu i espanyol perquè, encara que les dones tinguin un nivell d'estudis superior al dels homes, la seva situació a la feina és pitjor:

- Menor taxa d'ocupació femenina: 14,9 i 24 punts per sota la dels homes, a la UE i a Espanya, respectivament.
- Major taxa d'atur femení: 2 i 5,2 punts més que els homes, a la UE i a Espanya, respectivament.
- Salaris més baixos: Les europees reben un 15% menys de sou i les espanyoles un 13%.
- Menor representació de les dones en els alts càrrecs: Només el 32% dels alts càrrecs de la UE i a Espanya estan ocupats per dones.

Anàlisi d'un text periodístic

Solucionari

► Algunes possibles conclusions per complementar

Malgrat que les dones tenen un nivell educatiu més alt que els homes, la seva situació quant a la feina és menys favorable: tenen una taxa d'activitat més baixa, pateixen més l'atur, reben salaris més baixos, tenen contractes temporals amb més freqüència que els homes, etc.

El mercat laboral es caracteritza pel que denominem **segregació horitzontal i vertical**, que fa que les dones i els homes es concentrin en diferents sectors, professions i tipus de feina, que les dones accedeixin menys sovint a llocs de responsabilitat i que tinguin condicions de feina pitjors.

Aquesta situació a la feina no és producte de fets "objectius" relacionats amb el fet que dones i homes tinguin capacitats diferents, sinó de factors de diversa tipologia (familiar, socials i culturals, emocionals, psicològics, econòmics, etc.) que limiten les expectatives i el desenvolupament professional, sobretot en el cas de les dones.

Podem afirmar, doncs, que en el mercat laboral hi ha una **discriminació per raó de sexe** que situa les dones en una posició menys favorable cares a la feina.

Heu de ser conscients d'aquesta situació en el mercat laboral perquè en un futur molt proper haureu de fer front a aquestes circumstàncies.

Tant nois com noies us heu de posicionar davant de la falta d'igualtat entre els sexes: les noies, reconeixent tots els obstacles que us podreu trobar i estant preparades per esquivar-los, i els nois, contribuint a construir una societat més justa i igualitària i donant suport a les vostres mares, germanes i companyes en el camí cap a la igualtat.

Anàlisi d'un text periodístic

Glossari

► Bretxa salarial

- Diferència entre el salari mitjà dels homes i de les dones.

► Discriminació directa per raó de sexe

- Discriminació que es produeix quan una disposició, un criteri o una pràctica exclou explícitament un treballador per raó de sexe.

Exemple: El percentatge de dones a l'atur diferenciat del percentatge d'homes a l'atur

► Segregació horitzontal de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en un sector d'activitat determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan en l'àmbit domèstic.

Exemple: Professions en el camp de l'educació, la infermeria, la neteja i la confecció tèxtil. A la Unió Europea hi ha entre un 70 i 80% més d'homes que de dones a l'enginyeria, la indústria i la construcció, igualment que a les ciències, matemàtiques i informàtica. D'altra banda, les dones representen més de dos terços de l'alumnat de ciències de l'educació, humanitats, lletres, salut i assistència social.

► Segregació vertical de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat.

Exemple: La poca presència de dones en càrrecs directius, al cercle d'empresaris, en els col·legis oficials, etc. El percentatge global de dones que ocupen llocs executius en grans empreses a Espanya arriba escassament al voltant del 3%.

Material per
l'alumnat

5

Anàlisi d'un text periodístic

Llengua i Literatura

altres
matèries

“
a la feina
iguals
”

Material per
l'alumnat

5

Anàlisi d'un text periodístic

Presentació de l'activitat

altres
matèries

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Aprofitar l'anàlisi d'un article periodístic per mostrar a l'alumnat les diferències existents per sexes en el sistema educatiu i en el mercat laboral.
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Fer paleses les diferències de participació en els diversos nivells educatius entre noies i nois a Catalunya.▪ Exposar la discriminació per raó de sexe existent en el mercat laboral.▪ Fomentar la reflexió i el debat entre l'alumnat al voltant de les diferències de participació de les noies i els nois en els diversos nivells formatius i la situació de les dones i els homes davant la feina.

Fitxa

5.1

Anàlisi d'un text periodístic

Versió catalana

altres matèries

La dona té més estudis però guanya el 15% m...ome | El Periódico de Catalunya | Societat

http://www.elperiodico.com/default.asp?idpublicacio_1 Google

elPeriódico.cat / SOCIETAT

Portada Opinió Internacional Política Societat Catalunya Economia Tecnologia Esports Cultura+Espectacles Gent Tel

Quin Món Canal Salut Canal Temps

Portada > Societat

8/3/2007 DOCUMENT EUROPEU | LA CELEBRACIÓ DEL 8 DE MARÇ

La dona té més estudis però guanya el 15% menys que l'home

- Un informe de la UE destaca que el 75% de l'ocupació creada des del 2000 és femenina
- Brussel·les denuncia l'escassa presència de dones en la direcció empresarial

MÉS INFORMACIÓ

- Confidències de tres amigues
- Confidències de tres amigues
- SUSPENSIÓ DE VISTES SI DÓNA A LLUM L'ADVOCADA
- El PSOE se suma a l'acord d'allargar la baixa a les mares de prematurs
- Espanya destinarà 490 milions a l'any a impulsar la igualtat de sexes
- L'ONU demana acabar amb la impunitat de la violència contra les dones

ELISEO OLIVERAS
BRUSSEL·LES

Les dones tenen un millor nivell educatiu que els homes i ocupen el 75% dels vuit milions de nous llocs de treball creats a la Unió Europea (UE) des del 2000, però segueixen guanyant de mitjana el 15% menys que els homes, malgrat tota les polítiques d'igualtat i els compromisos dels governs, segons va revelar ahir l'informe sobre igualtat entre dones i homes del 2007 elaborat per la Comissió Europea. Les dones espanyoles estan una mica millor que la mitjana europea, ja que el seu salari és un 13% inferior que el dels homes, segons les dades del citat informe europeu.

"El 59% dels titulats universitaris de la UE són actualment dones. Però malgrat que superen els homes en nivell d'educació, les dones segueixen estant subpagades en relació amb els homes, que encara guanyen el 15% més de mitjana per cada hora de treball efectuada", va denunciar el comissari europeu d'Ocupació, Vladimir Spidla.

EDUCACIÓ

El 80,3% de les dones joves d'entre 20 i 24 anys de la UE han completat com a mínim l'ensenyament secundari superior, mentre que el percentatge en els homes és només del 74,7%. A Espanya la diferència educativa encara és més marcada: el 68,5% de les dones joves ha finalitzat l'ensenyament secundari superior, mentre que el percentatge en el cas dels homes joves espanyols es limita al 55,4%, és a dir, 13,1 punts menys. El 30,6% de les dones espanyoles també tenen un títol universitari, mentre que els homes titulats representen el 28,9% del total.

Malgrat aquest nivell educatiu i del salt quantitatiu de l'ocupació femenina en els últims anys, la taxa d'ocupació de les dones és del 56,3% a la UE i del 51,2% a Espanya, davant del 71,2% dels homes a la UE i del 75,2% a Espanya. La taxa d'atur femenina també és dos punts més elevada a la UE (9,9%) i 5,2 punts a Espanya (12,2%).

PENALITZACIÓ PER MATERNITAT

La discriminació femenina afecta així mateix la direcció empresarial. Únicament el 32,3% dels càrrecs empresarials estan ocupats per dones, tant a Espanya com en el conjunt de la UE. L'informe sobre igualtat revela a més els nombrosos obstacles que impedeixen a les dones aconseguir un adequat equilibri entre la vida familiar i la professional, amb una penalització de facto per maternitat.

Font: El Periodico. http://www.elperiodico.cat/default.asp?idpublicacio_PK=46&idioma=CAT&idtipusrecurs_PK=7&idnoticia_PK=386209

Fitxa

5.2

Anàlisi d'un text periodístic

Les teves conclusions

altres
matèries

Quines són les principals diferències en relació al nivell educatiu entre dones i homes a Espanya?

Creus que aquestes diferències són més o menys accentuades que en el conjunt de la Unió Europea? Per què?

Veient aquestes dades, creus que hi ha algun tipus de discriminació laboral envers les dones? En quin sentit?

Fitxa

5.2

Anàlisi d'un text periodístic

Les teves conclusions

altres
matèries

Que n'has après, d'aquesta activitat?

EXPERIÈNCIA 1: NOIES I NOIS A L'EDUCACIÓ: DIAGNOSI D'ALGUNES DIFERÈNCIES

Gràfics estadístics

Ciències socials, Geografia i
Història

altres
matèries

6

Gràfics estadístics

Presentació de l'activitat

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Sensibilitzar l'alumnat en les diferències existents entre dones i homes en l'àmbit educatiu i professional i involucrar-los en la problemàtica mitjançant la lectura i la interpretació de gràfics estadístics sobre l'estructura de la població "activa".
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Aconseguir que l'alumnat sigui capaç de veure les diferències que existeixen per raó de sexe a l'educació i en el mercat laboral mitjançant la interpretació de gràfics.▪ Sensibilitzar l'alumnat sobre aquestes diferències.▪ Aconseguir que reflexionin sobre aquesta realitat i que la debatin.

Gràfics estadístics

Desenvolupament de l'activitat

- 1** El professorat introdueix l'activitat a desenvolupar comentant-ne els objectius i el contingut en **l'Argumentari**.
- 2** Tot seguit, proposa a l'alumnat que facin una anàlisi de gràfics estadístics on s'hi reflecteixi la distribució de noies i nois en el sistema educatiu i en la població "activa". Es reparteix individualment la Fitxa 6.1: **Exercici de lectura i interpretació de gràfics estadístics**.
- 3** Finalment, més enllà del que han après en relació a l'estructura de la població activa i de la lectura de gràfics, demana a l'alumnat que reflexionin al voltant de la participació de les noies i els nois en les diverses especialitats formatives i el seu posterior reflex en el mercat laboral. Per fer-ho, es pren com a base la Fitxa 6.2: **les teves conclusions**.

Gràfics estadístics

Recursos didàctics

► Materials per a l'alumnat:

- Presentació de l'activitat.
- **Fitxa 6.1:** Exercici de lectura i interpretació de gràfics estadístics.
- **Fitxa 6.2:** Les teves conclusions.

► Materials per al professorat:

- Argumentari.
- Solucionari.
- Glossari.
- Fitxa d'avaluació de l'activitat.

Gràfics estadístics

Argumentari

► A l'inici de l'activitat

El professorat introduirà l'exercici comentant els objectius a aconseguir segons la Fitxa **Desenvolupament de l'activitat**.

Per començar, es valorarà el coneixement de l'alumnat sobre gràfics i taules preguntant-los si n'havien fet servir alguna vegada.

Abans de donar-los el material, el professorat explicarà que aquesta activitat no és tan sols un exercici d'anàlisi de taules i gràfics en relació a l'estructura de la població quant a l'ocupació, sinó que la seva finalitat complementària és observar les diferències en la tria d'especialitats educatives entre dones i homes, així com la seva situació cares a la feina.

Una vegada explicats els objectius, es distribuiran, de forma individual, les Fitxes de **l'Exercici de lectura i interpretació de gràfics estadístics** (Fitxa 6.1) i de **les teves conclusions** (Fitxa 6.2).

► Per a la dinàmica de l'activitat

El professorat llegirà les preguntes de la Fitxa 6.1 i donarà uns minuts a l'alumnat perquè observin les taules i els gràfics en profunditat i els preguntarà si tenen algun dubte al respecte.

Llavors, els donarà uns 20 minuts perquè facin l'activitat de completar la Fitxa 6.2 de **les teves conclusions**.

► Per finalitzar l'activitat

De manera aleatòria, el professorat preguntarà a cinc noies i cinc nois les respostes a les preguntes de la Fitxa 6.1. Llavors, comentarà com han de ser explicats els gràfics i en quins aspectes cal que es centri l'anàlisi.

Un cop fet l'exercici, es recolliran **les teves conclusions** (Fitxa 6.2) i es farà la mateixa operació: preguntar les respostes que hi han escrit.

Gràfics estadístics

Solucionari

De manera general, les respostes que l'alumnat hauria d'expressar són les següents:

1 QUÈ ESTUDIEN LA MAJORIA DELS NOIS? I DE LES NOIES?

- Els nois de segon curs de Batxillerat es distribueixen uniformement per modalitats, encara que es decanten per **Tecnologia** (38%) i **Humanitats i Ciències Socials** (36%).
- En canvi, les noies es concentren en la modalitat d'**Humanitats i Ciències Socials** (57%).

2 COM ES DISTRIBUEIX LA POBLACIÓ D'HOMES I LA DE DONES EN RELACIÓ A L'ACTIVITAT I A L'OCUPACIÓ?

Es veuen grans diferències entre el percentatge de dones i homes que es troben "inactius" laboralment. Pràcticament **la meitat de les dones** majors de 16 anys (47%), davant d'un terç dels homes (27%) **es troba en situació de "inactivitat"**.

Pel que fa a l'ocupació, cal notar que les dones **pateixen l'atur en una mesura més gran** que els homes. Com que la població activa de dones és menor que la dels homes, el percentatge d'aturades (4%) és més significatiu que el dels homes.

Dit d'una altra manera: el 5,6% dels homes actius es troba a l'atur; percentatge que creix en el cas de les dones: el 8% de les dones actives està en situació d'atur.

3 CREUS QUE EL TERME "INACTIVITAT" PER PARLAR DE LES MESTRESSES DE CASA LES IDENTIFICA?

Quan es fa servir el terme "inactivitat" per denominar les mestresses de casa, entre d'altres, **s'està deixant de valorar el seu treball com a tal**. Encara que la feina de casa i la cura dels familiars es facin de manera gratuïta, com a mínim haurien d'estar considerades com a "treball" i no com a "inactivitat". Les persones que treballen en aquests àmbits cobreixen unes necessitats que, d'altra manera, haurien de cobrir altres persones d'una manera remunerada. En aquest sentit, caldria que s'instaurés un terme que reconegués la important feina que realitzen les mestresses de casa.

4 COM ES DISTRIBUEIXEN LES DONES I ELS HOMES OCUPATS PER SECTORS D'ACTIVITAT?

- Els **homes** treballen principalment en el **sector serveis** (49,46%), encara que una gran part d'ells treballa a la indústria i el comerç (30% i 20,6%, respectivament).
- Les **dones**, per la seva part, estan ocupades gairebé exclusivament en el **sector serveis** (82%).

Gràfics estadístics

Solucionari

► Algunes possibles conclusions per complementar

Les dones i els homes, en efecte, es distribueixen diferencialment tant en l'àmbit educatiu com en el laboral.

En l'àmbit educatiu les noies tendeixen a concentrar-se en branques de coneixement de caràcter social, mentre que les especialitats tècniques són triades, principalment, pels nois.

Per la seva banda, el mercat laboral es caracteritza per les denominades **segregació horitzontal i vertical**, mitjançant les quals dones i homes es concentren en diferents sectors, professions i tipus de feina, i les dones tenen menys accés a llocs de responsabilitat i pateixen pitjors condicions d'ocupació.

L'elecció de branques de coneixement i la participació en el mercat de treball no estan condicionades que les noies i nois posseeixen diferents capacitats, sinó que estan associats a factors de diversa índole (familiar, socials i culturals, emocionals, psicològics, econòmics, etc) que limiten les expectatives i el desenvolupament professionals, sobretot en el cas de les dones.

Cal que sigueu conscients d'aquesta realitat en el sistema educatiu i en el mercat laboral, ja que afecta les decisions que prendreu pròximament.

Tant nois com noies heu de posicionar-vos davant de la falta d'igualtat entre dones i homes: les noies, reconeixent i estant preparades per a esquivar tots els obstacles que possiblement us trobareu. La forma de contribuir a construir un món més just i igualitari és donant suport a la igualtat d'oportunitats i rebutjant tot tipus de discriminació.

Gràfics estadístics

Glossari

► Dades desagregades per sexe

- Conjunt de dades i informacions estadístiques desglossades per sexe, la qual cosa permet fer una anàlisi comparativa entre dones i homes per a detectar les diferències de gènere i possibles discriminacions.

Exemple: El percentatge de dones a l'atur diferenciat del percentatge d'homes a l'atur.

► Divisió sexual del treball

- Repartiment social de tasques en funció del sexe, segons el qual històricament s'assigna a les dones el treball reproductiu i als homes el treball productiu.

► Segregació horitzontal de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en un sector d'activitat determinat. Generalment, la segregació horitzontal de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball que es caracteritzen per una remuneració i un valor social inferiors i que són en bona mesura una prolongació de les activitats que fan en l'àmbit domèstic.

Exemple: Professions en el camp de l'educació, la infermeria, la neteja i la confecció tèxtil. A la Unió Europea hi ha entre un 70 i 80% més d'homes que de dones a l'enginyeria, la indústria i la construcció, igualment que a les ciències, matemàtiques i informàtica. D'altra banda, les dones representen més de dos terços de l'alumnat de ciències de l'educació, humanitats, lletres, salut i assistència social.

► Segregació vertical de l'ocupació

- Distribució no uniforme d'homes i dones en nivells diferents d'activitats. Generalment, la segregació vertical de l'ocupació fa que les dones es concentrin en llocs de treball de menor responsabilitat.

Exemple: La poca presència de dones en càrrecs directius, al cercle d'empresaris, en els col·legis oficials, etc. El percentatge global de dones que ocupen llocs executius en grans empreses a Espanya arriba escàsament al voltant del 3%.

Material per
l'alumnat

6

Gràfics estadístics

Ciències Socials, Geografia i Història

altres
matèries

Material per
l'alumnat

6

Gràfics estadístics

Presentació de l'activitat

altres
matèries

Nivell	Secundària.
Durada	Una hora aproximadament.
Objectius	<ul style="list-style-type: none">▪ Sensibilitzar l'alumnat en les diferències existents entre dones i homes en l'àmbit educatiu i professional i involucrar-los en la problemàtica mitjançant la lectura i la interpretació de gràfics estadístics sobre l'estructura de la població "activa".
Resultats esperats	<ul style="list-style-type: none">▪ Aconseguir que l'alumnat sigui capaç de veure les diferències que existeixen per raó de sexe a l'educació i en el mercat laboral mitjançant la interpretació de gràfics.▪ Sensibilitzar l'alumnat sobre aquestes diferències.▪ Aconseguir que reflexionin sobre aquesta realitat i que la debatin.

Fitxa

6.1

Lectura i interpretació de gràfics estadístics

altres matèries

► Observa i comenta els següents gràfics:

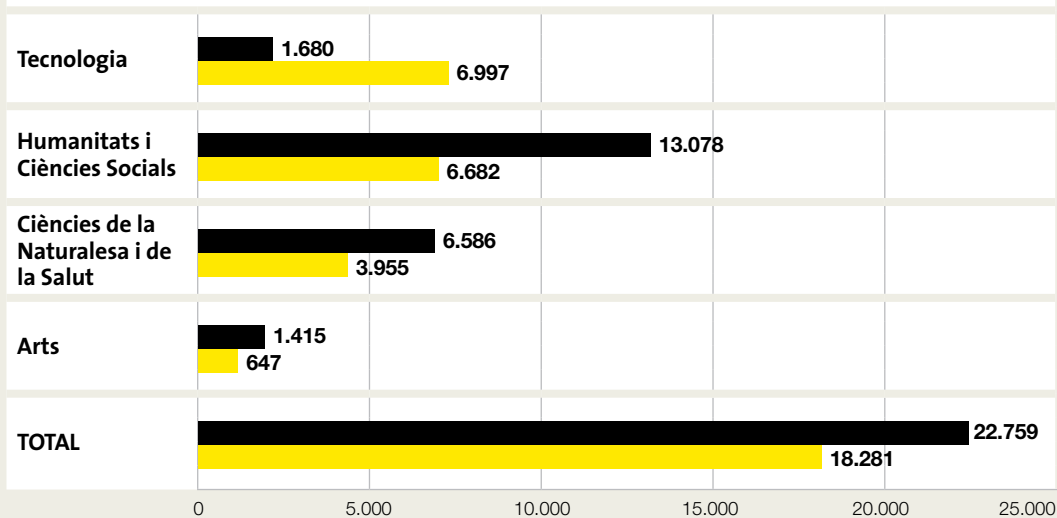
1

ESPECIALITAT FORMATIVA

Què estudien la majoria dels nois? I de les noies?

Alumnat matriculat en el segon curs de Batxillerat a Catalunya segons modalitat.

■ Nois ■ Noies

Font: Estadística de modalitats en els ensenyaments no universitaris. Resultats detallats. Curs 2005 - 2006.

Fitxa

6.1

Lectura i interpretació de gràfics estadístics

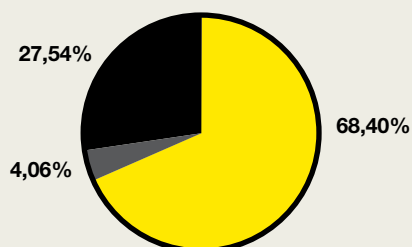
altres matèries

2 SITUACIÓ SEGONS L'ACTIVITAT

Com es distribueix la població d'homes i la de dones en relació a l'activitat i a l'ocupació? Creus que és just fer servir el terme "inactivitat" per a denominar, entre d'altres, les mestresses de casa?

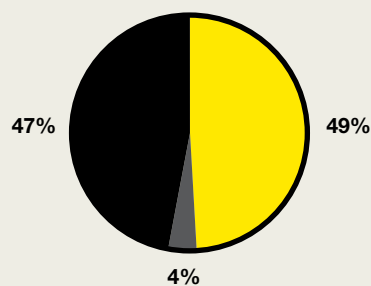
Percentatge d'homes segons l'activitat econòmica. Catalunya.

■ Inactius ■ Ocupats ■ Aturats

Percentatge de dones segons activitat econòmica. Catalunya.

■ Inactives ■ Ocupades ■ Aturades

Font: EPA. IV Trimestre 2007. INE.

- **Població activa:** Conjunt de persones de 16 anys o més que realitzen una activitat remunerada (ocupades) o que estan disponibles i fan gestions per a realitzar-ne una (aturats que busquen feina).
- **Població ocupada:** Conjunt de persones de 16 anys o més que realitzen una activitat remunerada.
- **Població aturada o sense ocupació:** Conjunt de persones de 16 anys o més que reuneixen simultàniament les següents condicions: es troben sense feina, l'estan buscant activament i estan disponibles per treballar.
- **Població "inactiva":** Totes les persones de 16 anys o més no classificades com ocupades ni aturades: persones que s'ocupen de la seva llar, estudiants, persones jubilades/prejubilades, persones que perceben altres pensions, persones incapacitades, persones que fan treballs socials o altres activitats socials no remunerades.

Fitxa

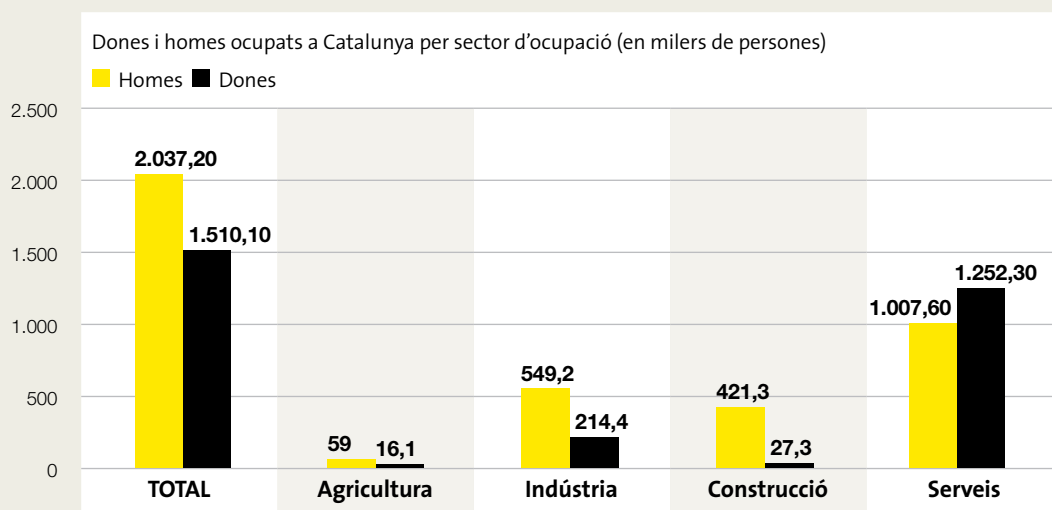
6.1

Lectura i interpretació de gràfics estadístics

altres matèries

3 DISTRIBUCIÓ PER SECTORS ECONÒMICS

Com es distribueixen les dones i els homes ocupats per sectors d'activitat?

Font: EPA. IV Trimestre. INE.

Fitxa

6.2

Gràfics estadístics

Les teves conclusions

altres
matèries

Penses que en el Batxillerat les noies i els nois es distribueixen equitativament per especialitats? Per què?

Creus que hi ha diferències entre l'activitat econòmica de dones i homes? En quin sentit? A què creus que són degudes?

Creus que hi ha diferències entre els sectors econòmics on treballen dones i homes? Per què? A què creus que són degudes?

Fitxa

6.2

Gràfics estadístics

Les teves conclusions

altres
matèries

Què n'has après, d'aquesta activitat, i de què creus que et servirà a l'hora d'escollir l'especialitat educativa?